

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 262. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius03val-shoot-idm139651352728096.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

NOTER.

S. 191 L. 1. Peder Godske d. 1556, Biogr. Lex. VI. 120.

S. 197 L. 11 flg. *Hieronymus Tom. I. 175a, II. 11a, VI. 22b* svarer til Migne III. Sp. 953, sst. Sp. 972 og V. Sp. 488.

S. 197 L. 33. *bleff indlagt til herbere met* dvs. fik Herberge hos jf. Biogr. Lex. XII 629.

S. 197 L. 33 ff. *gamle Mester Matz*, Kanniken Mads Pedersen (d. 1543), der en Tid har været stemt for Reformationen, blev senere en af dens sejgeste Modstandere. Da der 1543 holdtes Forhandlinger mellem Kannikerne og Professorerne om Religionssagen, var han den mest haardnakkede Forsvarer af det gamle. Til sidst skal han dog have givet efter, men - som han sagde - nødtvungen og imod sin Samvittighed, mens Peder Palladius i et samtidigt Brev (af 12. Decbr. 1543) paastod, at han havde gjort det utvungen og overvunden af gode Grunde (libere enim et sua sponte non coactus, sed bonis et finnis rationibus ex scriptura et patribus sump tis convictus tandem subscripsit). *Heiberg*, Peder Palladius 6, Bilag S. 184. Biogr. Lex. anf. St. *Rørdam*, Kjøbenhavns Kirker og Klostre i Middelalderen, 147 ff.

S. 198 L. 6 f. Det her omtalte Brev fra Bugenhagen har jeg forgæves søgt.

S. 199 L. 27 *paa samme bierge*; den her og oftere brugte Singularisform *bierge* (fx. *paa Thabor bierge* S. 200 L. 22, 216 L. 14, 255 L. 14, *paa it Bierge* 203 L. 26, 205 L. 20, *hoss Sinai bierge* 248 L. 28 o. m. fl.) gengiver Udtalen et *bjær*' (jf. *den Olibierigs Historie* S. 195 L. 10 og 17) svarende til Udtalen en sår', hvoraf Skriftsprogsformen *Sorrig*, jf. *sin Sielesorge*, *sin hussorge* S. 224 L. 15 og 19. Se bl. a. Marius Kristensen, om Vokalisation af *rg*, i Arkiv f. nord. Fil. XXV. 141 ff.

S. 200 L. 19 f. *met liff oc siel* d. e. med Legeme og Sjæl, jf. Kalkar II. 808 a L. 51 ff.

S. 204 L. 15. *vinde* d. e. *vidne* jf. Kalkar IV. 812 f. Den nuværende Udtale skyldes Paavirkning fra Skriftsproget.

S. 205 L. 2. *Disciplerne gjorde effter som dem vaar forbudet* dvs. de handlede i Overensstemmelse med Forbudet - "gjorde hvad der var dem paabudt".

S. 205 L. 25, *vdi den neste predicken* d. e, i den *forrige* Prædiken; ligeledes S. 209 L. 24, 219 L. 3 o. fl. Derimod S. 196 L. 30 263 *vdi neste Predicken* = i den *følgende* Prædiken. Jf. Kalkar III. 256 a L. 3.

S. 207 L. 35. *hand tog en træls skickelse paa sig*, sml. S. 236 L. 13: *tog en trældoms ham paa sig* - Vulgata Philipp. 2.7: *formam servi accipiens*. Biblen 1550: *tog en tieneris skickelse paa*.

S. 213 L. 6. *hans offuergang*, jf. S. 192 L. 27 *hans vdgang*.

S. 214 L. 7. Besynderlig nok anfører Palladius *første Kongebog* (214 L. 7), *anden Kongebog* (215 L. 4), men i Marginen Vulgatas Betegnelse: 3. *Reg.* og 4. *Reg.*; derimod S. 246 Marginalnote: 2. *Reg.* (2 Gg.) = 2. Kongebog. Sml. foran S. 38 L. 28 f., hvor 1. og 2. *Reg.* betegner 1. og 2. *Samuels Bog*. Det har ikke været helt let for Læserne at orientere sig!

S. 215 L. 32-35, *Mose oc Elias . . vaare taalmodige oc offuermaade saa al dette liffuis elendighed ved haabet til det euige liff*. D. e. Moses og Elias var taalmodige og overvandt saaledes al dette Livs Elendighed ved Haabet til det evige Liv. - Jeg forklarer altsaa *overmaade* som svag Præt. til *overmue* "overvinde", jfr. Kalkar III. 423 b.

S. 225 L. 26 f. Citatet fra *Ars amandi* 2.13.

S. 232 L. 6 f. *Du mister nu draaben for du vilde icke giffue krummen*, jf. Luc. 16, Vers 21 og 24.

S. 236 L. 2-3. *Wi saae hannem oc hand haffde ingen skickelse/ at oss kunde falde vilie til hannem*; jfr. Vulgata Es. 53.2: *vidimus eum et non erat aspectus, et desideravimus eum*. Udtrykket *falde vilie til* er vistnok Trykfejl for *fange vilie til*. Biblen 1550 har: som *oss behagede* - Luther: *die uns gefallen hette*.

S. 236 L. 12 f. *hand . . tømde oc forringede sig*, jf. Vulgata Philipp. 2.7: *semetipsum exinanivit*. Biblen 1550: *hand fornede sig selff* = Luther: *eussert sich selbs*.

S. 236 L. 18 f. *da bestercket Christus sit Ansict* = Vulgata Luc. 9.51: *faciem suam firmavit*; S. 198 L. 27: *da beskicket hand sit Ansict* jf. Indledningen foran S. 186.

S. 239 L. 3. *Men hør mig her vor Himmelske Fader osv. dvs. men hør her de Ord af vor himmelske Fader, som jeg har anført.*

S. 245 L. 18 f. *de sette huer Kong fri paa maalet dvs. "gjorde frit hver Konge til Skive"; jf. Hegelunds Susanna 1578 (B1.53V): straffer de skalske vden al naade, sætter os dem paa maalet op (jf. Kalkar III. 164).*

S. 246 L. 32 f. *Den hellig Aand kand icke tie det, dvs. fortie det; jf. S. 244 L. 26 ff.*

S. 248 L. 15. *wlydeligt d. e. "ulideligt".*

264

S. 248 L. 20 f. *du vandrer paa Vedernis Fiere = Vulgata Ps. 103.3: ambulat super pennas ventorum. Biblen 1550 har Enkelttal; Du . . gaar paa Værens fiære = Luther: Du . . gehest auff den fittichen des Windes.*

S. 249 L. 21. *lige saa meget dvs. lige saa lidet (?)*.

S. 257 L. 20 f. *in Decretis vdi det Capitel: Cuncta per mundum etc., se Corpus juris canonici, rec. Aemilius Friedberg, Lipsiæ 1879, c. 18. C. IX. qu. 3.*

S. 257 L. 26. *Jeg haffuer forklaret hannem, se Indledningen foran S. 186 f. Fodnote.*

S. 259 L. 1. *Rettelsen er ikke indført i nærværende Udgave, hvor jeg har ment at burde bevare Originalens Text. Se S. 251 L. 21.*